

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI SPRAWIEDLIWOŚCI
I PRAW CZŁOWIEKA
(NR 105)
z dnia 6 listopada 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 105)

6 listopada 2025 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradująca pod przewodnictwem posła **Patryka Jaskulskiego (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie informacji o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. (druk nr 365),
- rozpatrzenie informacji o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. (druk nr 1223).

W posiedzeniu udział wzięli: **Karol Polejowski** zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wraz ze współpracownikami, **Adrianna Garnik** dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz **Paweł Zieliński** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Paulina Gabor**, **Szymon Dziadula** i **Daniel Kędzierski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł **Patryk Jaskulski (KO)**:

Dzień dobry. Witam wszystkich bardzo serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Bardzo proszę o ciszę na sali, bo zaczynamy obrady. Witam wszystkich zgromadzonych państwa posłów oraz zaproszonych gości. Witam pana dr hab. Karola Polejowskiego, zastępcę prezesa Instytutu Pamięci Narodowej. Dzień dobry, panie prezesie. Witam panią Wiesławę Misior, dyrektor generalną Instytutu Pamięci Narodowej oraz panią Katarzynę Wichę, dyrektor Biura Budżetu i Finansów IPN. Witam pana Marka Jedynaka, dyrektora Biura Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej oraz panią Adrianę Garnik, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.

Szanowni państwo, na podstawie listy obecności stwierdzam kworum. Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje w pkt 1 rozpatrzenie informacji o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. z druku nr 365 oraz w pkt 2 rozpatrzenie informacji o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. z druku nr 1223. Przechodzimy zatem do realizacji porządku dziennego. Udzielam głosu panu posłowi. Czy ma pan jakieś zastrzeżenia do porządku dziennego?

Poseł **Tomasz Zimoch (niez.)**:

Bardzo dziękuję. Mam prośbę o wyjaśnienie i o odpowiedź, dlaczego w Komisji Sprawiedliwości w tej sprawie włączona była zamrażarka? Dlaczego przez półtora roku nie zwołano posiedzenia Komisji w związku ze sprawozdaniem z działalności Instytutu Pamięci Narodowej za rok 2023? Dlaczego nie pojawił się przez półtora roku w Sejmie prezes Karol Nawrocki? Czy to była decyzja prezydium przewodniczącego Komisji, czy też może ktoś wpływał na Komisję albo przewodniczącego? Uważam, że fakt niepojawienia się prezesa Nawrockiego jest zdumiewający i musi bulwersować, tym bardziej że w poprzednich latach prezes Karol Nawrocki pojawiał się na posiedzeniach Komisji Sprawiedliwości. Co się stało? Oficjalnie mówi się, że zamrażarka nie

istnieje. Przez półtora roku nie zdołano zwołać posiedzenia, a dzisiaj mamy posiedzenie, które obejmuje przyjęcie informacji za dwa lata. Bardzo proszę o wyjaśnienie tej sprawy.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Dziękuję. Pan poseł doskonale się orientuje w tym, że nie ma terminu rozpatrzenia tej informacji i proszę przyjąć tę wiedzę. Dziś mamy przyjemność obradować nad informacją za dwa lata z rządu. Odpowiedziałem na pana pytanie, ale jeżeli są jeszcze inne pytania czy wnioski z sali to proszę bardzo. Jeżeli moja odpowiedź nie jest wyczerpująca to może pan również skierować to pytanie do pana posła przewodniczącego Śliza. Oczywiście przekazać to pytanie panu przewodniczącemu.

Poseł Tomasz Zimoch (niez.):

Jeszcze tylko jedno zdanie. Przypomnę tylko, że w lipcu prezes i kierownictwo IPN pojawili się w Senacie, więc dlaczego nie mogli pojawić się w Sejmie?

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Dziękuję. Przyjmuję pana wypowiedź i przekazać ją także panu przewodniczącemu Ślizowi. Bardzo proszę, pan poseł Smoliński i zamykam listę mówców.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Jestem za tym wnioskiem i jednocześnie chcę odpowiedzieć panu posłowi, że rzeczywiście pan marszałek powiedział, że nie ma zamrażarki.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Panie pośle, to pytanie nie było kierowane do pana.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Pan marszałek wyrzucił zamrażarkę, ona się roztrzaskała i teraz jest tak zwana zamrażarka rozproszona, która jest w komisjach sejmowych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Po tej krótkiej wymianie zdań między posłami możemy przystąpić do realizacji porządku dziennego. Udzielam głosu zastępcy prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, panu profesorowi Karolowi Polejowskiemu w celu przedstawienia informacji z działalności Instytutu za lata 2023 i 2024. Przywołuję pana posła Jabłońskiego po raz pierwszy do porządku. Proszę, żeby zachował pan spokój i powstrzymał swoje emocje.

Poseł Paweł Jabłoński (PiS):

Proszę o zacytowanie podstawy regulaminowej, jak przywołuje mnie pan do porządku?

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Panie pośle Jabłoński, na podstawie art. 155 przywołałem pana do porządku. Bardzo proszę, żeby zachował pan spokój i umożliwił możliwość swobodnej wypowiedzi panu prezesowi. Proszę bardzo, panie prezesie.

Zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Karol Polejowski:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo członkowie Komisji, chciałbym przedstawić na wstępie informację z działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu za rok 2023, a w drugiej kolejności chciałbym uzupełnić te informacje z roku 2024. Część zadań realizowanych w roku 2023 była kontynuowana w roku 2024, ale w roku 2024 pojawiły się nowe elementy, które również będę chciał państwu przedstawić. Szanowni państwo, krótka informacja wprowadzająca. Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu to instytucja państwa polskiego działająca na podstawie ustawy z grudnia 1998 r. realizuje swoje zadania w oparciu o zapisy ustawowe.

Jeśli chodzi o rok 2023 to te działania były prowadzone w ramach istniejących w Instytucie Pamięci Narodowej biur merytorycznych. Sam Instytut Pamięci Narodowej poza centralą posiada 11 oddziałów terenowych i 7 delegatur, a więc jest instytucją obejmującą swoim zasięgiem terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Szanowni państwo, jeśli chodzi o te zadania, które były wykonywane w roku 2023 to chcę rozpocząć od informacji na temat działalności archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, czyli największej jednostki istniejącej w ramach Instytutu Pamięci

Narodowej zatrudniającej około 800 archiwistów. W roku 2023 w gestii archiwum Instytutu Pamięci Narodowej było ponad 93,5 km bieżących akt, a w roku 2023 pozyskano dodatkowo 300 m bieżących archiwaliów.

Podstawowym elementem funkcjonowania archiwum jest oczywiście zabezpieczenie zgromadzonych archiwaliów, ich opracowywanie i digitalizowanie. W ten sposób płynnie przechodzę do funkcjonującego w ramach archiwum Instytutu Pamięci Narodowej cyfrowego archiwum. W roku 2023 cyfrowe archiwum wzbogaciło się o ponad 120 tys. opisów jednostek archiwalnych, a na koniec roku 2023 było tych jednostek archiwalnych w repozytorium cyfrowym blisko 690 tys. Szanowni państwo, głównym projektem realizowanym w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, skierowanym do społeczności i społeczeństwa jest „Archiwum Pełne Pamięci”. To projekt, który zakłada pozyskiwanie materiałów archiwalnych od osób prywatnych, fundacji i stowarzyszeń, które z różnych powodów decydują się na powierzenie swoich archiwaliów Instytutowi Pamięci Narodowej, a my to traktujemy jako wyraz zaufania do instytucji jaką jest Instytut Pamięci Narodowej. Projekt „Archiwum Pełne Pamięci” jest projektem ciągłym realizowanym także w roku 2024. Ponadto archiwum Instytutu Pamięci Narodowej prowadzi sprawy, które wpływają zgodnie z ustawami do archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, prowadzone są kwerendy, a także archiwum Instytutu Pamięci Narodowej odpowiada za przygotowanie wniosków o nadanie Krzyży Wolności i Solidarności. W roku 2023 wręczyliśmy po decyzji prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 400 odznaczeń Krzyża Wolności i Solidarności.

Jeśli chodzi o działania edukacyjne i popularyzacyjne w Instytucie Pamięci Narodowej to tą działką zajmuje się Biuro Edukacji Narodowej, Biuro Nowych Technologii, Biuro Przystanków Historia i Biuro Wydarzeń Kulturalnych. Każde z tych biur ma określone własne zadania, które są nietożsame, ale komplementarne tak, że te działania edukacyjne i popularyzacyjne są realizowane w jak najszerszym zakresie. Jeśli chodzi o Biuro Edukacji Narodowej to jest to główne biuro zajmujące się ustawowo zadaniem edukacji. Jest to biuro, które przede wszystkim przygotowuje i przeprowadza spotkania z młodzieżą i nauczycielami, przygotowując dla nich seminaria i szkolenia. Realizowany jest też projekt Polonijnych Spotkań z Historią Najnowszą w roku 2023. Takich projektów i ogólnopolskich konkursów edukacyjnych przeprowadzono około 30.

Oddziałowe Biura Edukacji Narodowej również prowadzą tę działalność edukacyjną, ale wymiar tej działalności ma charakter lokalny i regionalny. Bardzo często Instytut Pamięci Narodowej ze swoją ofertą edukacyjną jest bardzo znaczącym uzupełnieniem, jeśli chodzi o aktywność edukacyjną w wymiarze regionalnym czy lokalnym. Tam też organizujemy konkursy, seminaria czy szkolenia dla nauczycieli, ale też zajęcia dla uczniów. Organizujemy także wyjazdy edukacyjne, spacer, rajdy czy gry miejskie i tak jak mówiłem, wspieramy nauczycieli, przygotowując materiały edukacyjne. Ponadto Biuro Edukacji Narodowej jest również tym biurem, które zbiera relacje świadków. W sumie w 2023 r. zrealizowano 123 takich spotkań, a na koniec roku 2023 było ich już nagranych 2500.

Jeśli chodzi o inne zadania Biura Edukacji Narodowej to jest biuro, które przygotowuje także wystawy, które prezentowane są w Polsce i poza granicami państwa polskiego. W sumie w roku 2023 zaprezentowano 270 wystaw historycznych dotyczących ważnych rocznic, postaci z historii Polski i wydarzeń, a z tych 270 wystaw, aż 63 wystawy były wystawami nowymi. Ponadto działania edukacyjne prowadzone są w tak zwanych Przystankach Historia – to są nasze placówki edukacyjno-popularyzacyjne najczęściej funkcjonujące przy oddziałach i delegaturach, ale także w mniejszych ośrodkach, gdzie jest potrzeba zaprezentowania i wyjścia z ofertą edukacyjną. Instytut Pamięci Narodowej krajowych Przystanków Historia w roku 2023 obsłużył 34. Ponadto Instytut Pamięci Narodowej Biuro Edukacji Narodowej prowadzi 4 Izby Pamięci – one działają w Warszawie, Jarosławiu, Rzeszowie oraz we Wrocławiu. Pozwolę sobie skorzystać z okazji i zaprosić państwa do Izby Pamięci na ul. Strzeleckiej 8 w Warszawie na Pradze – jest to miejsce, które cieszy się niezwykle dużym zainteresowaniem nauczycieli, uczniów, ale też turystów, którzy odwiedzają to miejsce, chcąc zapoznać się z historycznym miejscem, które było siedzibą sowieckiego NKWD i mordowano tam bestialsko polskich patriotów po roku 1944. Swoją działalność edukacyjną prowadzi także Biuro Nowych Technologii w dziedzinie nowych technologii, przygotowując gry komputerowe czy materiały rozszerzonej wirtualnej rzeczywistości, jak przygotowany w roku 2023 projekt „Cyfrowi Bohaterowie”. Ponadto rok 2023 to projekt Biura Nowych Technologii związany z beatyfikacją rodziny Ulmów – „Świadek Pomocy” to projekt, który jest projektem wirtualnej rzeczywistości.

Ponadto w roku 2023 został zrealizowany projekt dotyczący Powstania Warszawskiego, bo nadchodziła 80 rocznica wybuchu Powstania, więc ten projekt był gotowy na 80 rocznicę Powstania Warszawskiego. Biuro Wydarzeń Kulturalnych to opowiadanie polskiej historii za pomocą spektakli, koncertów czy różnego rodzaju spotkań o charakterze kulturalnym. W roku 2023 Biuro Wydarzeń Kulturalnych zorganizowało 72 imprezy i 5 festiwali o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej. Te przedstawienia, spektakle czy koncerty zawsze cieszą się niezwykle dużą popularnością, tym bardziej że często prezentujemy je na poziomie lokalnym czy regionalnym, gdzie czasami trudno docierają oferty innych placówek kulturalnych.

Jeśli chodzi o badania naukowe to w roku 2023 badaniami naukowymi zajmowało się i zajmuje w dalszym ciągu Biuro Badań Historycznych. Zatrudnionych jest tam ponad 190 historyków, którzy realizują badania naukowe wynikające z zapisów ustawowych. W roku 2023 realizowanych było 12 centralnych projektów badawczych. Każdy z tych projektów badawczych dotyczy określonej sfery polskiej historii, oczywiście zgodne z zapisami ustawowymi. W roku 2024 jeden z tych projektów został sfinalizowany, a był to projekt dotyczący Ludowego Wojska Polskiego jako elementu represji państwa komunistycznego. Monografia poświęcona tej tematyce ukaże się w roku 2026, a więc na dzień dzisiejszy jest realizowanych 11 projektów badawczych na poziomie centralnym.

Ponadto w oddziałach i delegaturach realizowane są projekty regionalne czy lokalne. W roku 2023 było 19 takich projektów realizowanych, w tym zainicjowano 3 nowe projekty. Dodam, że bardzo często działalność Instytutu Pamięci Narodowej na niwie badawczej w ujęciu lokalnym czy regionalnym to jedyna instytucja, która prowadzi tego typu badania, co spotyka się z dużym zainteresowaniem lokalnych społeczności.

Biuro Badań Historycznych i historycy Instytutu Pamięci Narodowej biorą udział także w konferencjach. Jesteśmy organizatorem, współorganizatorem konferencji seminariów naukowych w Polsce i za granicą. W roku 2023 takich konferencji było 84, a historycy Instytutu wygłosili ponad 360 wykładów. Ponadto Biuro Badań Historycznych prowadzi Letnią Szkołę Historii Najnowszej. Jest to oferta skierowana do młodych badaczy, do młodych historyków, którzy mogą spotkać się i podyskutować o kierunkach swoich zainteresowań badawczych. Bardzo wielu z nich wstępuje później na drogę kariery naukowej, a część opracowanych wówczas referatów jest publikowana przez Instytut Pamięci Narodowej. Ponadto pracownicy naukowcy Instytutu awansują pod względem stopni i tytułów naukowych. W roku 2023 11 pracowników obroniło doktoraty, a 1 pracownik się habilitował.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o poszukiwania i identyfikację to tym zajmuje się Biuro Poszukiwań i Identyfikacji Instytutu Pamięci Narodowej, ale jest to też w gestii Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Biuro Poszukiwań i Identyfikacji w roku 2023 prowadziło prace poszukiwawcze w 58 miejscach w Polsce i na Litwie, gdzie wykonano 52 wizje lokalne. Poszukiwano szczątków zamordowanych polskich obywateli między innymi w Rembertowie na terenie byłego obozu NKWD w Palmirach, poszukiwano też w Łodzi szczątków ofiar obozu dla dzieci przy ul. Przemysłowej. Badania były prowadzone także na terenie Górak Czechowskich w Lublinie i w Mucznem, gdzie mają spoczywać polskie ofiary nacjonalistów ukraińskich. Szanowni państwo, to co jest istotą działań poszukiwawczych i identyfikacyjnych to są prowadzone badania genetyczne, tak aby móc ustalić tożsamość odnalezionych szczątków. Prezentujemy wyniki tych badań na konferencjach identyfikacyjnych. W roku 2023 odbyły się 2 takie konferencje na początku marca i na początku grudnia, gdzie zaprezentowaliśmy imiona i nazwiska 40 zidentyfikowanych ofiar. To jest oczywiście proces, który jest kontynuowany i jest to proces ciągły. W roku 2024 Biuro Poszukiwań i Identyfikacji prowadziło portal „Powracamy po Swoich”, gdzie publikujemy materiały dotyczące zidentyfikowanych ofiar systemów totalitarnych.

Jeśli chodzi o upamiętnianie, to tym zajmuje się Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Instytucie Pamięci Narodowej. Oczywiście w roku 2023 kontynuowana była akcja dekomunizacji przestrzeni publicznej zapoczątkowana na wiosnę roku 2022, w wyniku rosyjskiej pełnoskalowej agresji na Ukrainę. W roku 2023 zdemontowano 10 takich sowieckich obiektów propagandowych. W sumie na dzień dzisiejszy, bo to jest projekt, który wciąż trwa z 60 zidentyfikowanych tego typu obiektów propagandy sowieckiej w polskiej przestrzeni publicznej usunęliśmy do tej pory przy współpracy z lokalnym samorządem 46 tego typu obiektów. Poza tym Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa prowadzi także ewidencję grobów weteranów. W roku 2023 wprowadzono do tej ewidencji 2000 mogił. Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa

wspiera finansowo w postaci dotacji opiekę i utrzymanie grobów. Z tego budżetu wyremontowano czy wykonano 80 nowych nagrobków, przeprowadzono 20 remontów grobów wojennych oraz na nowo urządzono 19 nagrobków. Jeśli chodzi o inne działania Biura Upamiętniania, to wydaje ono także opinie, które są brane pod uwagę przy nowych inicjatywach upamiętniających podejmowanych przez chociażby władze lokalne.

Jeśli chodzi o ściganie zbrodni, to tym zajmuje się główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. W roku 2023 prokuratorzy Komisji zarejestrowali 1214 nowych postępowań. Prokuratorzy Komisji skierowali do sądów 13 aktów oskarżenia przeciwko 18 oskarżonym. Wspomnę tu również o realizowanym w Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu projekcie „Archiwum zbrodni”. Projekt, który został zapoczątkowany w roku 2022 ma na celu wznawianie, albo podejmowanie śledztw w sprawie niewyjaśnionych śmierci przede wszystkim z lat 80. Dla roku 2023 bardzo mocno podkreślam ustalenie ponad wszelką wątpliwość, że ksiądz Franciszek Blachnicki został zamordowany. To była szeroka współpraca Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z prokuratorami z Niemiec czy Austrii. Poza tym ogłoszono zarzuty wobec 31 byłych funkcjonariuszy Służby Więziennej, którzy fizycznie i psychicznie znęcali się nad internowanymi w ośrodku odosobnienia w więzieniu, w Kwidzynie. Projekt „Archiwum zbrodni” jest w dalszym ciągu kontynuowany.

Jeśli chodzi o działania pionu lustracyjnego to Biuro Lustracyjne prowadzi działalność wynikającą wprost z ustaw. W roku 2023 do Biura Lustracyjnego wpłynęło ponad 12 500 nowych oświadczeń lustracyjnych, a na koniec roku 2023 tych oświadczeń zarejestrowanych było ponad 480 tys. W 2023 roku zostało skierowanych 199 wniosków z prośbą o wszczęcie postępowań lustracyjnych, z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości tych oświadczeń składanych przez osoby publiczne. W roku 2023 zapadło także 191 prawomocnych orzeczeń sądowych w sprawach lustracyjnych.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o działalność wydawniczą, to tym zajmuje się Wydawnictwo Instytutu Pamięci Narodowej. W roku 2023 opublikowano ponad 240 publikacji naukowych, popularnonaukowych i popularnych. Instytut Pamięci Narodowej jest także wydawcą 6 czasopism naukowych i wszystkie te czasopisma znajdują się na liście punktacyjnej. Są to czasopisma, które cieszą się dużym uznaniem w świecie historyków. Dwa z tych czasopism publikowane są w języku angielskim to jest Polish-Jewish Studies oraz Institute of National Remembrance Review. Dodam tylko, że ta punktacja w roku 2024 została zmniejszona decyzją nowych władz ministerstwa.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o publikację Instytutu Pamięci Narodowej to te publikacje zdobyły w roku 2023 10 nagród, 7 wyróżnień i 22 nominacji.

Jeśli chodzi o rok 2023, to chcę jeszcze zwrócić uwagę na kilka istotnych elementów i na zmiany, które zostały wprowadzone w Instytucie Pamięci Narodowej po roku 2021, a które nadały Instytutowi nowej dynamiki. Po raz pierwszy kompleksowa oferta Instytutu Pamięci Narodowej została zaprezentowana na Kongresie Pamięci Narodowej. Został zorganizowany w połowie kwietnia roku 2023 na Stadionie Narodowym. W trakcie prawie trzech dni Kongresu Pamięci Narodowej ten Kongres odwiedziło ponad 17 tys. osób, w tym głównie młodzież. Kongresy są kontynuowane i będą kontynuowane, a kierowane są głównie do odbiorcy młodego. W roku 2023 odbył się jeszcze jeden tym razem Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej, w którym wzięło udział 7000 uczestników.

Szanowni państwo, rok 2023 to także zmiany w Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej, bo zakończyła się kadencja Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej i 6 lipca odbyło się inauguracyjne posiedzenie nowego Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej, zwołane przez ówczesną panią marszałek Elżbietę Witek.

Szanowni państwo, to tyle, jeśli chodzi o działalność Instytutu Pamięci Narodowej, którą przedstawiłem oczywiście w dużym skrócie w roku 2023.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Panie prezesie, jeżeli mogę poprosić także o przedstawienie informacji za rok 2024, a potem przejdziemy do łącznej zbiorczej dyskusji i opiniowania poszczególnych roczników. Proszę bardzo.

Zastępca prezesa IPN Karol Polejowski:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, tak jak powiedziałem rok 2024 to kontynuacja tych projektów, które realizowane były w roku wcześniejszym. Ta struktura

informacji, którą przedstawię będzie zbliżona i będę uzupełniał te informacje, które przedstawiłem wcześniej, ale też zaznaczał to co jest nowe. Szanowni państwo, przede wszystkim rok 2024 to rok rocznic związanych z najnowszą historią Polski, a więc to 80 rocznica Bitwy o Monte Cassino, 80 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego, 85 rocznica sowieckiej napaści na Polskę oraz 40 rocznica śmierci błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki. Instytut Pamięci Narodowej w związku z każdą z tych rocznic przygotował ofertę, ale też różnego rodzaju wydarzenia upamiętniające te okrągłe bądź półokrągłe rocznice.

W roku 2024 odbyły się dwa kolejne lokalne Kongresy Pamięci Narodowej w Poznaniu w połowie czerwca roku 2024 i w Gdańsku pod koniec listopada roku 2024. Każdy z tych kongresów lokalnych zgromadził ponad 6000 uczestników i jeszcze raz podkreślę, że głównie ludzi młodych. W roku 2024 odbyły się także uroczystości pogrzebowe 700 ofiar zbrodni niemieckich ekshumowanych w chojnickiej Dolinie Śmierci. To był w mojej ocenie największy publiczny pogrzeb ofiar niemieckich zbrodni, który odbył się w Polsce po roku 1989.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o uzupełnienie informacji dotyczących poszczególnych komórek Instytutu Pamięci Narodowej, to rozpocznę znowu od archiwum. W roku 2024 zasób Instytutu Pamięci Narodowej powiększył się i na koniec roku 2024 było to ponad 94,3 km akt i pozyskano prawie 460 m bieżących archiwaliów. Rozbudowywane było Archiwum Cyfrowe – ponad 85 tys. nowych opisów jednostek archiwalnych wprowadzono i zweryfikowano ich około 145 tys. Oczywiście ten inwentarz archiwalny, który jest dostępny zresztą na stronach Instytutu Pamięci Narodowej na koniec roku 2024 powiększył się znacząco, bo o prawie 100 tys. rekordów i na koniec roku 2024 tych opisów było ponad 2800 000 tys.

Jeśli chodzi o edukację i popularyzację to Biuro Edukacji Narodowej kontynuowało swoją działalność ustawową, ale chcę zaznaczyć, że w roku 2024 został zainicjowany nowy projekt „Silni Polską!” adresowany do dzieci i młodzieży głównie w Polsce lokalnej i regionalnej na poziomie powiatów i gmin. Ta pierwsza edycja zakończyła się już w tym roku i zgromadziła ponad 2500 uczestników. Projekt ten, również jako projekt stały i ciągły, będzie realizowany w kolejnych latach.

W roku 2024 dodatkowo zarejestrowano relacje świadków historii – ponad 80 osób zgodziło się na rozmowy o historii, a to ponad 2700 już zarejestrowanych świadectw historii. Zaprezentowano również 251 wystaw historycznych – bardzo wiele z nich to wystawy rocznicowe, o których mówiłem w tym 56 nowych wystaw.

Swoje działania kontynuowały także Przystanki Historia i było ich w Polsce 37.

Biuro Nowych Technologii, Biuro Wydarzeń Kulturalnych i Biuro Przystanków Historia także realizowało swoje zadania. Biuro Nowych Technologii zaprezentowało nową grę „Lotnicy – wojna w przestworzach” opowiadającą o wydarzeniach i postaciach związanych z polskimi lotnikami w czasie II wojny światowej między innymi o Janie Zumbachu, Jadwidze Piłsudskiej czy Annie Leskiej. Jeśli chodzi o Biuro Wydarzeń Kulturalnych to zorganizowano 154 wydarzenia o charakterze artystycznym – koncerty, spektakle, pokazy filmów, warsztaty wokalne i historyczne. Wydarzenia te nieodmiennie cieszą się dużym zainteresowaniem. Jeśli chodzi o badania naukowe to realizowane były centralne projekty badawcze. Tak jak powiedziałem, ponieważ jeden z tych projektów się zakończył obecnie jest ich realizowanych 11 w oddziałach. Realizowano 21 oddziałowych projektów badawczych w tym 2 nowe, które doszły do spektrum badawczego. Historycy Instytutu Pamięci Narodowej uczestniczyli jako organizatorzy, współorganizatorzy w 100 konferencjach naukowych, w tym także międzynarodowych. Jeśli chodzi o awanse naukowe pracowników Instytutu Pamięci Narodowej to 3 pracowników doktoryzowało się, a habilitowało 4 pracowników.

Jeśli chodzi o poszukiwania i identyfikację, to w roku 2024 prowadzono prace w 44 miejscach w Polsce i na Litwie – odbyło się 46 wizji lokalnych. Łącznie w roku 2024 podjęto szczątki ponad 90 osób. Odbyła się też konferencja identyfikacyjna i 1 października 2024 r. ogłoszono kolejnych 17 nazwisk ofiar polskich obywateli, ofiar niemieckiego i sowieckiego komunistycznego totalitaryzmu.

Jeśli chodzi o upamiętnianie walk i męczeństwa to Biuro Upamiętniania wpisało do ewidencji grobów weteranów 2600 mogił. Pod koniec roku 2024 było to 9800 mogił. W dalszym ciągu udzielano wsparcia na budowę, odbudowę i renowację nagrobków. W sumie były to 103 groby, które w ten sposób odnowiono. Ponadto oczywiście wydawano opinie, montowano czy inicjowano upamiętnienia w postaci tablic czy pomników. Oczywiście te opinie, które wydawano odnośnie do tych wniosków, które wpływały przekroczyła liczbę 100.

Jeśli chodzi o ściganie zbrodni to w roku 2024 Komisja Ścigania Zbrodni zarejestrowała ponad 1200 nowych postępowań, a zakończono ponad 1170 gdzie w charakterze świadków przesłuchano ponad 1980 osób. Prokuratorzy Komisji skierowali do sądów 20 aktów oskarżenia przeciwko 59 oskarżonym. Jeśli chodzi o projekt „Archiwum zbrodni” to dalej prowadzono śledztwa wszczęte w roku 2023. W roku 2024 akt oskarżenia skierowano przeciwko 27 byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej – tych, którzy znęcali się fizycznie i psychicznie nad internowanymi w więzieniu w Kwidzynie w roku 1982. Zostało również zakończone śledztwo w sprawie zbadania okoliczności śmierci Czesława Kukuczki, polskiego obywatela, który został postrzelony w marcu 1974 r. na kolejowym przejściu granicznym między NRD, a Berlinem Zachodnim. Tu jest wymierny efekt, bo Sąd Krajowy w Berlinie skazał odpowiedzialnego za zabójstwo byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa NRD Manfreda Neumanna na karę 10 lat więzienia.

Jeśli chodzi o działania lustracyjne to w roku 2024 wpłynęło ponad 27 600 nowych oświadczeń lustracyjnych – 188 z tych wniosków zostało skierowanych o wszczęcie postępowań lustracyjnych z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości złożonych oświadczeń lustracyjnych. Tutaj dodam jeszcze, że Biuro Lustracyjne Instytut Pamięci Narodowej prowadzi katalogi i są one dostępne, można z nich korzystać i zapoznawać się z umieszczonymi tam rekordami.

Jeśli chodzi o wydawnictwo, to w roku 2024 ukazały się 162 nowe publikacje naukowe. Wszystkie czasopisma Instytutu, o których wspomniałem utrzymały swoją punktację, ale jednak została ona zmniejszona do poziomu sprzed wnioskowania. W roku 2023 i w roku 2024, i obecnie również trwają intensywne prace nad udostępnianiem publikacji Instytutu Pamięci Narodowej w formie elektronicznej oraz w formie otwartego dostępu tak zwanego open acces. Jeśli chodzi o publikację, to zdobyły one 9 nagród, 13 wyróżnień i 11 nominacji. To co jest warte podkreślenia, to odbywające się już cyklicznie dni wydawnictwa Instytutu Pamięci Narodowej w centrali, w oddziałach i w delegaturach, gdzie można zaopatrzyć się w publikacje Instytutu Pamięci Narodowej w cenach promocyjnych. To jest wydarzenie, które cieszy się ogromną popularnością. Przychodzą zainteresowani polską historią mieszkańcy i kupują wydawnictwa Instytutu Pamięci Narodowej.

Szanowni państwo, chcę też dwa słowa jeszcze poświęcić działalności międzynarodowej Instytutu Pamięci Narodowej. To jest działalność, która również wprost wynika ze wskazań ustawowych. W Instytucie Pamięci Narodowej w zasadzie każde biuro merytoryczne taką działalność międzynarodową prowadzi. Poza granicami Polski prezentowany jest dorobek Instytutu Pamięci Narodowej. Działania te prowadzi Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Biuro Badań Historycznych w postaci konferencji międzynarodowych i seminariów, Biuro Edukacji Narodowej prezentujące materiały edukacyjne, wystawy, spotkania związane z najnowszą historią Polski, Biuro Wydarzeń Kulturalnych, Biuro Przystanków Historia i Biuro Nowych Technologii, które także prezentują ten dorobek Instytutu Pamięci Narodowej na niwie międzynarodowej.

Chcę zwrócić uwagę na jeden aspekt, otóż w strukturze Instytutu Pamięci Narodowej działa Biuro Współpracy Międzynarodowej, które jest odpowiedzialne między innymi za realizację międzynarodowego wielkiego projektu historycznego, edukacyjnego i komemoratywnego „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”. Jest to projekt, który do tej pory został pokazany w ponad 100 lokalizacjach poza granicami państwa polskiego i zapoznało się z nim ponad 1 000 tys. odbiorców w różnych krajach na świecie. Od razu chcę dodać, że te działania związane z aktywnością Biura Współpracy Międzynarodowej i realizacją „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” realizowane są w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Drugi bardzo ważny element związany z działalnością Biura Współpracy Międzynarodowej to działalność komórki antydyfamacyjnej – komórki, która zajmuje się reagowaniem na zniesławianie narodu polskiego i państwa polskiego. Rocznie takich interwencji ta komórka podejmuje od 60 do 80, chociaż to się oczywiście zmienia, ale miesięcznie pracownicy tej komórki, których jest tylko trzech, dokonują analizy kilku tysięcy materiałów prasowych obcojęzycznych, identyfikując wyrażenia czy zwroty, które szkalują naród Polski i państwo polskie.

Szanowni państwo, na tym zakończę siłą rzeczy dosyć skrótowe prezentowanie wachlarza aktywności Instytutu Pamięci Narodowej, ale myślę, że to daje państwu szeroką wizję tego, czym zajmuje się Instytut Pamięci Narodowej. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący i szanowni państwo.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję, panie prezesie za syntetyczne przedstawienie tej informacji. Niniejszym otwieram dyskusję. Bardzo proszę o zgłoszenia z sali. Widzę pana posła Zimocha. Czy ktoś jeszcze

chciałby zabrać głos? Pan poseł Szrot, pani poseł Kot, pani poseł Bielawska, pani poseł Królak, pani poseł Milczanowska i pan poseł Tomczykiewicz. Jeżeli ma więcej zgłoszeń, to pozwolić państwu, że zamknę listę mówców. Bardzo proszę, żebyśmy ograniczyli czas wypowiedzi do 3 minut z racji tego, że jest kilka osób w kolejce.

Jeżeli państwo pozwolicie, to zadam pytanie jako pierwszy, ale najpierw pokuszę się o pewne podsumowanie, bo zabrakło mi pewnej informacji z ust pana prezesa, a myślę, że ona jest dosyć istotna dla wszystkich posłów z punktu widzenia rozpatrywania dzisiejszej informacji, a mianowicie mam pytanie odnośnie do działań, które zostały podjęte przez Najwyższą Izbę Kontroli, która wzięła pod lupę wydatkowanie środków Instytutu Pamięci Narodowej w latach 2022–2025. Zabrakło tej informacji w prezentacji pana prezesa, natomiast Najwyższa Izba Kontroli negatywnie zaopiniowała wydatkowanie. W związku z tym chciałbym pochylić się nad treścią tych zastrzeżeń. NIK w raporcie dotyczącym wydatkowania budżetu państwa za 2023 rok w części dotyczącej Instytutu Pamięci Narodowej stwierdził przypadki naruszania zasad gospodarności i niewłaściwego wydatkowania środków publicznych. Dotyczyło to między innymi przedsięwzięć związanych z Centralnym Przystankiem Historia oraz decyzji o nabywaniu praw autorskich do licencji gry komputerowej. W związku z tym zasadne jest uzyskanie wyjaśnień dotyczących podejmowanych działań i procedur nadzoru nad środkami publicznymi w tym zakresie. Mam tutaj szereg pytań. Czy zostały wyciągnięte jakieś konsekwencje personalne wobec osób, które były odpowiedzialne za te decyzje, które były uznane przez Najwyższą Izbę Kontroli za niegospodarne? Czy po wynikach kontroli dokonano przeglądu i wzmocnienia procedur nadzoru oraz kontroli wydatkowania środków publicznych w ramach IPN? W odniesieniu do przedsięwzięcia Centralny Przystanek Historia, jakie były pierwotne założenia kosztów projektu i o ile zostały one przekroczone? Jakie przesłanki merytoryczne i edukacyjne uzyskały decyzję o zakupie praw autorskich licencji do gry komputerowej, która budzi wątpliwości? To są moje pytania, panie prezesie i jeżeli mogę poprosić o odpowiedź, to będę wdzięczny. Zbierzmy najpierw więcej pytań, bo widzę oczekiwania ze strony państwa parlamentarzystów, a następnie poprosimy pana o odpowiedź. Panie pośle Zimoch, proszę bardzo.

Poseł Tomasz Zimoch (niez.):

Bardzo dziękuję. Mam tylko prośbę do pana przewodniczącego, ale także do koleżanek posłanek i posłów, ponieważ omawiamy dwa lata, a ja przestudiowałem, przewertowałem te tomy i chcę zabrać głos w ważnej sprawie, więc proszę tych 3 minut nie przestrzegać. Naprawdę nie zabiorę dużo czasu.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Panie pośle, trzy minuty na rok, czyli w ramach kompromisu sześć minut. To jest dosyć obfita wypowiedź.

Poseł Tomasz Zimoch (niez.):

Plus dodatkowa minuta. Dziękuję bardzo. O raporcie NIK nie będę mówił. Mam nadzieję, że pan prezes podtrzyma tę opinię, ponieważ mówiłem o tych najważniejszych sprawach wynikających z raportu na posiedzeniu Komisji budżetowej. Szanowni państwo, w Instytucie Pamięci Narodowej od wielu lat pogarszały się standardy, ludzie odchodzili z pracy i doznawali różnych dokuczliwości i niestety prezesi, w tym Karol Nawrocki nie potrafił zarządzać dobrze firmą.

Z chwilą objęcia przez pana Nawrockiego stanowiska prezesa zaczęto używać szczególnie przeciwko pracownikom narzędzi administracyjnych, nawet niezgodnych z prawem. Pozbyto się osób uznawanych przez środowisko, także międzynarodowe za rzetelnych historyków, a przez nowego prezesa i jego ludzi za zagrożenie dla propagandowego wykorzystania instytucji, dlatego pytanie pierwsze – dlaczego tak się stało? Rzetelnie uprawiana historia mogłaby tylko w tym przeszkadzać, więc należało się pozbyć recenzentów, szczególnie w takich tematach jak podziemie powojenne, historia stosunków polsko-żydowskich i historia stosunków polsko-ukraińskich. Chodziło o to, aby IPN dostarczał polityczną amunicję, a nie badania historyczne. Nauka zesłała na margines – od 2021 r. badania praktycznie przestały się liczyć. Sprawozdania za ostatnie lata są oczywiście większe objętościowo, ale spraw nauki tam praktycznie nie ma, a nawet jeśli jeszcze uchowały się jakieś szczątkowe programy badawcze to są znikome. Wyjazdy międzynarodowe były, ale nie te służące budowaniu pozycji polskiej historiografii i polskich badań, lecz te służące interesom i ambicjom prezesa. Przykłady miażdżąco zebrała Najwyższa Izba Kontroli. Konkretnie sprawy.

Zaraz po przyjeździe prezesa Karola Nawrockiego latem 2021 r. wyczyszczono dokumentnie lubelskie Oddziałowe Biuro Badań Historycznych. Do Lublina wysłano pana Mateusza Kotecznego, współpracownika pana Nawrockiego, jeszcze w Muzeum Drugiej Wojny – człowieka bez wykształcenia historycznego, którego działania administracyjne zmusiły do odejścia między innymi profesora Łukasiewicza, który wygrał sprawę w sądzie. Czy IPN rozliczył się dokumentnie z tym świetnym pracownikiem? Zwolniono także dr Sławomira Poleszaka. Prezes Nawrocki, kiedy był 2 lata temu na posiedzeniu Komisji, wprowadził posłów w błąd w sprawie właśnie tego naukowca. Doktora Zajączkowskiego zwolnił już kolejny dyrektor oddziału Robert Derewenda, który był kandydatem PiS na prezydenta Lublina. Używano jako pretekstu braku zgody na dodatkowe zatrudnienie albo podważanie autorytetu zwierzchników, tyle że na przykład doktor Sławomir Poleszak wygrał sprawę w sądzie, a doktor Zajączkowski czeka na uprawomocnienie się wyroku, który obala całkowicie argumenty, których użyto do jego zwolnienia. Kolejnym oddziałem, gdzie doszło do skandalu był oddział w Szczecinie. Najpierw bezprawne zwolnienie przez dyrektora Skubisza trzech pracowników... A było tak: przyjechał prezes Nawrocki na spotkanie i zachęcał, żeby ochoczo i odważnie mówić o tym, co się działo, pracownicy powiedziały szczerze, co leży im na sercu i okazało się, że błyskawicznie zostały zwolnione. Wszystkie od razu poszły do sądu i o ile pamiętam IPN, musiał uznać ich roszczenia. Po cichu z oddziału odeszła także pani Magdalena Semczyszyn. Takich odejść w skali Polski było na pewno więcej, ale czy prawdą jest, że aż 300 osób w ostatnich latach musiało odejść z IPN właśnie z powodów, o których mówiłem? Nauki nie da się uprawiać pod z góry założoną tezę – to słowa doktor, która odeszła z IPN, pani Magdaleny Semczyszyn.

W Szczecinie wybuchła także sprawa Michała Siedziaki, dzisiaj najlepiej znana, który w bardzo nieprzyjemnych okolicznościach dowiedział się o swoim zwolnieniu. Co ciekawe, napisał książkę o Marianie Jurczyku, wydało tę książkę Europejskie Centrum Solidarności – najpierw w Szczecinie go pochwalono za to wydawnictwo, ale później przyszła decyzja z Warszawy i tego wybitnego naukowca zwolniono. Sprawa doktora Siedziaka to kolejna na przestrzeni ostatnich kilku lat decyzja, która kompromituje kierownictwo IPN.

Instytut powołany jako całkowicie niezależna od wszelkich wpływów politycznych i światopoglądowych agenda polskiego państwa, a w zamyśle miała służyć dobru wszystkich obywateli, a niestety od dłuższego czasu tych funkcji już nie pełni. Pan Karol Nawrocki używał metod administracyjnych niezgodnych z prawem, aby zmienić IPN w posłuszną maszynę służącą jego karierze i interesom politycznym. Efektem tego jest zapaść badań naukowych, do których IPN jest zobowiązany ustawą. Wystarczy tylko porównać choćby sprawozdanie z 2015 r. Wtedy budżet 200 000 tys. zł, a z aktualną propagandową papką za ponad 500 000 tys. zł. Co się dzieje panie prezesie na przykład z Atlasem Polskiego Uchodźstwa Niepodległościowego? Ostatnie sprawozdania są obszerne, jeśli chodzi o liczbę stron, ale o zawartość merytoryczną nie mają się równać co do tych sprzed lat.

Te sprawozdania to są głównie przechwałki, dzięki którym tekst jest dłuższy, ale to typowe pompowanie sprawozdania. Kończąc w telegraficznym skrócie, tak jak pan prezes przedstawiał swoje sprawozdanie. Nie tylko za te dwa lata omawiane dzisiaj na posiedzeniu Komisji, ale za cały okres pracy w Instytucie Pamięci Narodowej Karol Nawrocki powinien zyskać nowy przydomek – Karol Słaby Nawrocki albo Karol Złośliwy Nawrocki.

Posel Mariusz Gosek (PiS):

Czy my też będziemy mieli po 8 minut wypowiedzi?

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Wywołuję pana posła Goska, który się zgłasza i włącza mikrofon.

Posel Mariusz Gosek (PiS):

Pan Karol Nawrocki to jest głowa państwa.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo proszę o uspokojenie emocji. Szanowni państwo posłowie, proszę wszystkich państwa posłów o chwilę uwagi.

Posel Tomasz Zimoch (niez.):

Jeszcze raz dokładnie powtórzę – to co się stało w ostatnim czasie w IPN jest zdumiewające. 300 osób zwolniono za to, że nie działają zgodnie z polityką.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Panie pośle, ostatnie 20 sekund.

Poseł Tomasz Zimoch (niez.):

Tym bardziej zdumiewające jest to, o czym powiedziałem na początku, że przewodniczący Komisji Sprawiedliwości przez półtora roku nie zwołał posiedzenia, bo Karol Nawrocki jako prezes IPN powinien i to bezwzględnie pojawić się w Sejmie i to wyjaśnić i wytłumaczyć. Na tym właśnie polega kontrolna rola Sejmu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Mam taki rekwizyt jak dzwoneczek, którym będę przywoływał państwa do porządku. Proszę się nie pukać w czoło panie pośle Gosek, bo jeszcze krzywdę sobie pan tutaj robi, a nie chciałbym, żeby pan sobie podczas wykonywania obowiązków posła zrobił krzywdę. Zgodnie z kolejnością teraz pan poseł Szrot. Panie pośle Gosek, proszę o wyłączenie mikrofonu, bo nie jest pan teraz zgłoszony.

Poseł Paweł Szrot (PiS):

Muszę się odnieść krótko. Ja nie przekroczę czasu. Panie pośle Zimoch, gorycz i bezsilność przez pana przemawiają. Polacy ocenili działalność Instytutu Pamięci Narodowej w tym referendum, w którym były wybory prezydenckie 1 czerwca br. Chcę podziękować, bo nie mam innej możliwości i taka jest logika polityki. Nie można prezydentowi Karolowi Nawrockiemu złożyć podziękowań tak jak należy, więc dziękuję panu i wszystkim pracownikom IPN za ten katalog osiągnięć, który pan prezentował. O tym elemencie kampanii wyborczej, którym był raport NIK już rozmawialiśmy przy okazji posiedzenia budżetowego i trudno, żeby pan prezes mógł dodać coś więcej. Ja tylko chciałbym polecić lekturę materiałów Instytutu Pamięci Narodowej zwłaszcza tych dotyczących przełomu lat 40. i 50, a zwłaszcza pani przewodniczącej Piekarskiej. Pani przewodnicząca, wtedy również nie obowiązywała zasada domniemania niewinności. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Panie pośle Gosek, przeszkadza pan i nie chciałbym pana przywoływać do porządku, ale była zamknięta lista mówców. Każdy poseł miał możliwość w odpowiednim momencie zgłosić się do zabrania głosu, a teraz pan zakłóca porządek obrad. Bardzo pana proszę i przywołuję pana do porządku, żeby zajął pan swoje miejsce. Jeżeli będzie pan chciał jakieś zgłoszenie do protokołu to będzie pan mógł to zrobić, ale proszę nie rozbijać prac Komisji, bo widzę, że chyba tylko po to pan tutaj przyszedł. Pani poseł Milczanowska, jest pani zgłoszona na liście i dostanie pani głos, ale w swojej kolejności. Przywołuję państwa do porządku. Pani Poseł Kot.

Poseł Anna Milczanowska (PiS):

Pan mecenas niech się nauczy języka polskiego.

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Ja chcę skierować tę Komisję przeciwko panu.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Ma pan wszelkie prawa i życzę panu powodzenia. Proszę nie rozbijać posiedzenia Sejmu. Proszę mi nie grozić. To też można odnotować. Pani poseł Kot.

Poseł Aleksandra Kot (KO)

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie prezesie, wspomniał pan o Biurze Technologii Cyfrowych i mam konkretne pytania dotyczące jednego z tych projektów, które realizował Instytut Pamięci Narodowej, a konkretnie projektu „Cyfrowi Bohaterowie – awatary postaci historycznych”. Z raportu Najwyższa Izba Kontroli wynika, że na ten projekt przeznaczono 3500 000 tys. zł, natomiast ta inicjatywa nie spełnia wszystkich wymogów, które zakładała umowa. Przede wszystkim nie posiada funkcji rozpoznawania emocji, nie działa w technologii holograficznej, nie ma też możliwości dalszego rozwoju w oparciu o deep learning, czyli uczenie głębokie. Chodzi o to, że to miały być zgodnie z informacjami na stronie Instytutu Pamięci Narodowej takie holograficzne postacie, z którymi można prowadzić taką interaktywną rozmowę.

Czy mogłabym prosić o ciszę, bo bardzo trudno się skupić, jak państwo rozmawiają? Bardzo dziękuję. Wobec tego ten projekt nie spełnia tych wymogów, które miał spełnić według umowy. Ja nie jestem ekspertką od cyfryzacji, natomiast rozumiem, że na ten projekt przeznaczono

sporą kwotę, natomiast jest ona znacznie mniej zaawansowana technologicznie, niż miała. To są w zasadzie tylko ekrany, na których wyświetlone są te postacie i taki użytkownik, taka osoba może z nimi prowadzić rozmowy, natomiast te postacie nie mają umiejętności rozpoznawania emocji. To nie będzie interaktywna rozmowa. Nie mamy też dostępu do tego deep learningu, czyli mamy dostęp tylko do bazy IPN, czyli w zasadzie są tylko taką wyszukiwarką. Są to znacznie mniej zaawansowane technologicznie rzeczy niż miały być wobec tego, jak ten stan wygląda na dzisiaj? Czy IPN zrealizował te zalecenia pokontrolne? Czy te awatary działają tak jak powinny zgodnie z umową z wykonawcą? Dziękuję.

Bardzo dziękuję. Przepraszam za to zamieszanie, ale informowałem pana posła Goska, że pani poseł Milczanowska może odstąpić część swojego czasu wypowiedzi, bo tak jak wspomniałem, lista mówców została zamknięta. Teraz proszę o głos panią poseł Bielawską.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, moje pytanie dotyczące Instytutu Pamięci Narodowej w zasadzie powtarza się za każdym razem i dotyczy tej samej kwestii od samego początku, odkąd jestem członkiem tej Komisji. Instytut Pamięci Narodowej, który zgodnie z ideą i celami, do których został powołany powinien być strażnikiem pamięci narodowej i prawdy historycznej tak naprawdę realizuje część działań, które w mojej opinii są niezgodne ze statutem i z tym, czym się powinien Instytut zajmować.

Niestety wiąże się z pewnego rodzaju niegospodarnością środków, o które pytam za każdym razem, kiedy mam tylko taką możliwość. Chodzi mi o działania o charakterze edukacyjno-promocyjnym. Chciałbym zwrócić i zapytać się, jakie podjęto środki zaradcze odnośnie do tych działań, które związane są z tym, że na przykład produkcja miniseriału, na który wydano ponad 1000 tys. zł, a nigdy nie został ten serial wdrożony oraz nigdy nie został tak naprawdę wykorzystany. Dotyczy to również wszelkiego rodzaju gier edukacyjnych, które państwo wyprodukowaliście bądź mieliście zamiar wyprodukować, przeznaczycie ogromne środki na honoraria, a nie zostały one w żaden sposób wykorzystane. Dodatkowo, jakie środki przeznaczacie i czy dalej państwo sponsorujecie na przykład turnieje piłkarskie, na które szły też spore środki z puli środków przeznaczonych w IPN na działalność o charakterze promocyjnym? Jak została rozliczona kwestia, o którą pytałam już wcześniej, czyli organizacji koncertów, nagrywania teledysku do kolęd, które były wykorzystywane w czasie działalności, kiedy prezesem był jeszcze pan Karol Nawrocki? Co z tymi wszystkimi pozostałymi publikacjami, o których wiemy z raportu IPN, że część publikacji zalega u państwa w magazynie i macie państwo problem ze sprzedażą i z dystrybucją tych publikacji, chyba że mówimy o dystrybucji o charakterze promocyjnym, czyli o rozdawaniu tych publikacji? Jakie środki zaradcze zatem podjęliście państwo i co dalej będziecie państwo robić, jeżeli chodzi o skomasowanie tych wszystkich zarzutów, które zostały między innymi wymienione w raporcie na stronach 52, 60 i 73? To są tylko jedne z kilku przykładów. Na koniec jeszcze ostatnie pytanie dotyczące struktury i działalności. Wiemy, że zostało powołanych 6 dodatkowych biur i zostały wydatkowane w związku z tym ogromne kwoty, które poszły na pensje dyrektorów. Jak w tym zakresie podjęliście państwo działania?

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Zgodnie z kolejnością pani poseł Królak.

Poseł Katarzyna Królak (KO):

Dziękuję. Panie przewodniczący, panie prezesie, ja mam pytanie do programu „Silni Polską!”, bo to jest program, o którym pan mówił w odniesieniu do dwóch lat i nie odnosi się do raportu NIK. To jest program skierowany dla dzieci w wieku 13–19 lat, które zgłaszają swój akces do tego programu.

Podzieliлиście państwo Polskę na 14 regionów, łącząc i gubiąc 2 województwa – część województwa warmińsko-mazurskiego trafiła do Gdańska, a jest to bardzo duży obszar i stworzyliście elementy regionalne programu, a szanse dużego gdańskiego regionu z regionem mniejszym są w ogóle nieporównywalne. Według jakich kryteriów przyjmowaliście do programu dzieci, ponieważ można było tylko zgłosić swój akces – czym kierowało się jury, które przyjmowało dzieci do pierwszego etapu? Miejsce, skąd to dziecko pochodzi? Nie ma informacji w regulaminie konkursu o tym, jakie są zasady przyjmowania do konkursu, jakie są kryteria i jakie są pieniądze. W ramach pierwszego etapu, jak już zrekrutowano te grupy to organizowane były warsztaty – warsztaty dotyczące patriotyzmu, postaw polskich, historii 1917–1999 i chciałbym wiedzieć,

czy w materiale dotyczącym szkolenia są informacje o otwartości, różnorodności, tolerancji i o tym, z czego Polska jest sławna? Jakie są tematy tych warsztatów i szkoleń? Czy to czasami nie jest indoktrynacja? Następny etap po warsztatach dotyczył tego, że dzieci przygotowywały swoje projekty i odbywała się wielka gala. Cały ten konkurs jest mało transparentny i moje pytania dotyczą właśnie transparentności. Nie ma kwot, nie ma informacji o komisji konkursowej, o kryteriach przyjmowania ofert i o tematyce, bo jednym słowem trudno nazwać tematykę dotyczącą patriotyzmu.

Jest to druga edycja konkursu i patrząc na wyniki i historię przydzielania środków organizacjom pozarządowym w 8 latach czasów PiS chcę wiedzieć, według jakich kryteriów przydzielano nagrody, czy organizowano konkursy i czy przypadkiem nie było tak, że panowie sobie siedzieli i mówili, że ten powiat jest dobry, ten jest niedobry, a na przykład ostródzki jest na pewno niedobry. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Pani poseł zmieściła się idealnie w 3 minutach. Teraz pani poseł Milczanowska i również czas określam na 3 minuty. Bardzo proszę.

Poseł Anna Milczanowska (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, przede wszystkim zacznę od pana posła Goska, który zwrócił się do Biura Komisji, a pan go dyscyplinował i to w sposób tak bardzo arogancki.

Panie przewodniczący, proszę mi nie zabierać czasu. Szanowni państwo, rozmawiamy dzisiaj o Instytucie Pamięci Narodowej i jak zwykle idzie atak i opieracie się tylko i wyłącznie o tym co napisała w swoim raporcie nasłana na Instytut Pamięci Narodowej Najwyższa Izba Kontroli i to w czasie, kiedy była kampania prezydencka. Gdybyście państwo nie krzyczeli, to byłabym wdzięczna. 20 kontrolerów próbowało znaleźć za wszelką cenę coś, co robili Nawrocki razem z innymi pracownikami w Instytucie Pamięci Narodowej.

Proszę państwa, przecież doskonale wiecie, że Najwyższa Izba Kontroli wycofała się już ze wszystkiego. Pamiętajmy, że pan Marian Banaś działał dla kierownika i różne rzeczy robił z tym kierownikiem. Wiemy, kto jest premierem rządu, a prezes Najwyższej Izby Kontroli jest od tego, żeby status tej instytucji zmienić i ten status jest zmieniony. Instytut Pamięci Narodowej to najwyższa w Polsce i największa instytucja naukowo-badawcza, która zajmuje się sprawami lat 1917–1990 i wiecie doskonale co jest misją Instytutu Pamięci Narodowej, bo wystarczy przeczytać preambułę ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej, a wy czepiacie się gier, bo NIK coś tam wymyślił.

Proszę państwa, wreszcie znalazła się instytucja, która edukuje poprzez nowoczesne technologie i te gry komputerowe, jak na przykład Gra Szyfrów, o której państwo tyle mówicie, spotkały się z ogromnym zainteresowaniem nie tylko młodzieży, ale i ludzi starszych u nas w Polsce, ale także w całym świecie. Wytykacie ilość pieniędzy, która jest przeznaczana na Instytut Pamięci Narodowej, więc chcę powiedzieć, jakie biura tam działają. Otóż działa Biuro Badań Historycznych, Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Biuro Lustracyjne, Biuro Poszukiwań i Identyfikacji, Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa oraz Biuro Edukacji Narodowej. Jeszcze jedno. Dane z końca października pokazują, że ponad połowa Polaków jest przeciwko likwidacji Instytutu Pamięci Narodowej. Od czasu do czasu liderzy koalicji grudniowej rzucają takie hasła, że IPN trzeba zlikwidować, bo jest beznadziejną instytucją i jest nam niepotrzebna. Nie. Takich instytucji trzeba bronić, bronią jej Polacy i popatrzcie sobie na te dane.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Pani poseł, minęły 3 minuty.

Poseł Anna Milczanowska (PiS):

My również będziemy bronić tej instytucji, bo to jest walka o prawdę – o prawdę historyczną, bo nie będzie nam żaden Niemiec, ani inny wciskał...

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Pani poseł, pani czas już się skończył. Bardzo dziękuję. Brzydko pani zakończyła swoją wypowiedź.

Poseł Anna Milczanowska (PiS):

Że to Polska wywołała II Wojnę Światową. Przypomnieć wam, co mówili wasi liderzy?

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję, pani poseł. Pani czas minął. Chciałbym wyjaśnić sytuację, o której pani nawiązała na początku swojej wypowiedzi. Ja uprzejmie upomniałem pana posła Goska, na którego zachowanie niestety wielu posłów narzeka, aby zajął swoje miejsce, bo sprawa związana ze zgłoszeniami była rozstrzygnięta wcześniej. Była lista mówców, pani zgłosiła się, pani dostała głos i każdy poseł mógł skorzystać z tego prawa. Pan poseł Gosek nie chciał z tego prawa skorzystać, a po czasie zaczął wprowadzać obstrukcję. Wracamy do realizacji porządku dziennego. Zgodnie z listą teraz pan poseł Tomczykiewicz. Bardzo proszę.

Poseł Maciej Tomczykiewicz (KO):

Chciałbym usłyszeć informację o tym, co stało się w IPN z osobami odpowiedzialnymi za wydatkowanie kwoty 13 000 tys. zł z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych lub uregulowań wewnętrznych IPN. Pani poseł tak pięknie krzyczała i znowu się drze, że Niemcy nie będą nam mówić...

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Pani poseł Milczanowska, przywołuję panią do porządku w ramach art. 155. Bardzo proszę o umożliwienie swobodnej wypowiedzi panu posłowi Tomczykiewiczowi.

Poseł Maciej Tomczykiewicz (KO):

Mówiła pani, że Niemcy nie będą nam mówić, co mamy robić, a problem jest taki, że w IPN są nieprawidłowości na takim najprostszym poziomie, który co niektórzy mogliby uznać, najdelikatniej rzecz ujmując, za dużą nieuwagę w stosunku do publicznych pieniędzy, a w najgorszym wypadku za ordynarne wałki.

Szanowni państwo, pani poseł Kot przywołała sprawę, gdzie na konkretną usługę, która miała dać konkretny efekt i została wyceniona na 3000 tys. z, bo miała być to dość zaawansowana technologia jak na tego typu sytuację, przy czym po zapłaceniu tych 3000 tys. zł IPN dostaje produkt zupełnie inny i niespełniający podstawowych wymagań tej umowy. Przychyliam się do tego pytania. Czy państwo wymusili na kontrahencie, żeby dostarczył produkt zgodny z umową wysokiej jakości? Czy też państwo pozwolili kontrahentowi za 3 bańki zrobić robotę wartą parędziesiąt tysięcy, bo takich sytuacji zdaje się być więcej? Dlaczego są problemy w IPN w wycenianiu wartości potencjalnego zamówienia w taki sposób, żeby nie musieć opierać się o ustawę o zamówieniach publicznych w innym trybie, chociaż widać, że z tymi innymi trybami regulaminowymi nie było najlepiej.

Ostatnie pytanie. Jasno wskazano wam, że zmieniliście strukturę organizacyjną w sposób niezgodny z ustawą i czy w związku z tym słusznym wytykiem przywróciliście prawidłową strukturę organizacyjną? Czy zwróciliście się państwo do Sejmu, żeby zmienić ustawę, żeby w jakiś sposób zalegalizować tę strukturę organizacyjną? Czy w dalszym ciągu zatrudnacie dyrektorów nie w taki sposób jak powinni być zatrudniani, nie w drodze powołania i wypłacając im wysokie wynagrodzenia?

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Panie prezesie, to jest czas na pana odpowiedź.

Zastępca prezesa IPN Karol Polejowski:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, dziękuję za pytania. Część z nich ma charakter politycznych manifestów i pozwolicie państwo, że do tego się w ogóle nie będę odnosił.

Poseł Maciej Tomczykiewicz (KO):

Nie pozwolimy.

Zastępca prezesa IPN Karol Polejowski:

Nie będę odnosił się do opiniowania i do wyrażanych opinii, ale odniosę się do kilku konkretnych rzeczy. Jeśli chodzi o kontrolę Najwyższej Izby Kontroli, to ona przebiegała w Instytucie Pamięci Narodowej w tym roku, między styczniem a pierwszą połową maja roku 2025, obejmowała centrale i 4 oddziały i obejmowała okres lat 2022 i pierwszy kwartał 2025. Wyniki tej kontroli zostały zaprezentowane przez wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli na konferencji prasowej. Wyniki tej kontroli dotyczące centrali i dotyczące oddziałów są również dostępne na stronach Najwyższej Izby Kontroli. Do każdego z tych wystąpień pokontrolnych odnieśliśmy się, co jest oczywiste, jak również do głównego dokumentu, jakim jest wystąpienie pokontrolne dotyczące

centrali. Szanowni państwo, pozwolę sobie odnieść się ogólnie do kilku kwestii, które zostały tutaj podniesione.

Pierwszy zarzut dotyczący wadliwego i niezgodnego z prawem powołania nowych biur, czyli zmiany struktury Instytutu Pamięci Narodowej. To jest w naszym głębokim przekonaniu i w moim również zarzut absolutnie pozbawiony jakichkolwiek podstaw prawnych. Decyzje prezesa Instytutu Pamięci Narodowej opierają się wprost na delegacji ustawowej, gdzie ustawa definiuje te biura, które być muszą oraz resztę struktury organizacyjnej – otrzymuje to prezes i reguluje w formie statutu i regulaminu organizacyjnego. Odrzucamy więc zarzut bezprawnego powołania nowych biur – prezes ma do tego prawo, a to prawo jest zapisane w ustawie.

Tym samym odrzucamy te zarzuty finansowe, które wynikają z błędnego założenia i uznajemy, że wydatkowanie środków publicznych na funkcjonowanie nowo powołanych biur jest jak najbardziej zasadne. Szanowni państwo, podam jeden przykład, jeśli chodzi o powoływanie nowych biur. W roku 2017, za prezesury pana dr Jarosława Szarka powołane zostało nowe biuro, czyli Wydawnictwo Instytutu Pamięci Narodowej. Nie ma go w ustawie i żadna kontrola Najwyższej Izby Kontroli nigdy nie podważyła decyzji prezesa. Szanowny panie pośle, co roku mamy kontrole Najwyższej Izby Kontroli. Co roku. Tego typu zarzut nigdy nie został podniesiony. Dlaczego? Nie mnie to oceniać, to już jest kwestia innego rodzaju.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o kwestie dotyczące zarzutów niegospodarności w wydatkowaniu środków publicznych, gdzie przytaczane były te wszystkie szczegółowe przykłady, które mają oczywiście złożyć się na pewien ogólny obraz i dać taką kwotę tej niegospodarności, która będzie bardzo medialna. Szanowni państwo, tutaj czekamy na decyzję Najwyższej Izby Kontroli, która zapowiedziała skierowanie zawiadomień do prokuratury w tej sprawie. Dodam, że kontrola, która zakończyła się na początku roku 2024 za rok 2023 także zawierała w sobie zarzuty dotyczące przekroczenia uprawnień czy niegospodarności i niecelowości wydatkowania środków finansowych. Z mojej wiedzy wynika, że toczą się w prokuraturach postępowania wyjaśniające w tej sprawie, więc sądzę, że w przypadku kontroli, która odbyła się w tym roku nazywanej medialnie trąlową obejmującą ponad 3 lata funkcjonowania Instytutu Pamięci Narodowej doczekamy się także zawiadomień do prokuratury i te zarzuty, które tam się pojawiają zostaną wyjaśnione.

Jeśli chodzi o zastosowanie się do części zaleceń Najwyższej Izby Kontroli. Szanowni państwo, oczywiście, że się zastosowaliśmy. Po analizie tego co znalazło się w wystąpieniu pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli również poddaliśmy to bardzo głębokiej analizie. Część tej analizy oczywiście jest w formie naszej odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne wysłane do Najwyższej Izby Kontroli, ale tam gdzie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na pewne niedociągnięcia związane chociażby z uszczelnieniem procedur zamówień publicznych, to my takie działania podjęliśmy. To oczywiste, że tak. Szanowni państwo, kierując Instytutem Pamięci Narodowej musimy być odpowiedzialni za instytucję, która została mi powierzona również za rzetelne, celowe i zgodne z prawem wydatkowanie środków finansowych, więc tam gdzie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że należy dokonać, korekt to już ich dokonaliśmy.

Szanowni państwo, jeśli chodzi o opinię pana posła dotyczącą polityki kadrowej i dotyczącą stanu badań historycznych w Instytucie Pamięci Narodowej, to tak na szybko sprawdziliśmy, że odeszło 300 osób, ale wypowiedzenia ze strony pracodawcy były tylko w przypadku 19 osób a nie 300. To są odejścia związane z różnymi powodami – migracją pracowników, lepszymi ofertami pracy... a część osób odchodzi na emeryturę. Bardzo proszę, aby być tutaj precyzyjnym, bo to nie 300 osób zwolniono z jakichś powodów politycznych – nikogo nie zwolniono z żadnych powodów politycznych. W Instytucie Pamięci Narodowej pracodawca ma prawo rozwiązać umowę z pracownikiem, a pracownik ma prawo się odwołać, stąd przywołane postępowania przed sądami. My respektujemy wyroki sądów i jeżeli jest wyrok sądowy nakazujący przywrócenie do pracy to w każdym przypadku ten wyrok wykonywaliśmy i przywracaliśmy do pracy, a to, że pracownicy, którzy zostali przywróceniu do pracy nie zechcieli jej podjąć i zostać w Instytucie Pamięci Narodowej, to już jest ich decyzja, a nie nasza.

Szanowni państwo, pan poseł stwierdził, że nauka w Instytucie Pamięci Narodowej to zupełny margines bez znaczenia. Panie pośle, powiem tak, sam jestem naukowcem i teraz próbuję wczuć się w historyków Instytutu Pamięci Narodowej, urzędników państwa polskiego, których wysiłek, warsztat i dorobek naukowy, bo to są doktorzy, doktorzy habilitowani i profesorowie, a pan poseł wrzucił ich na zupełny margines jako kompletnie bez znaczenia. Nie zgadzam się z tym określeniem. Panie pośle, naukowcy Instytutu Pamięci Narodowej to są wybitni specjaliści,

oni nie tylko prowadzą badania naukowe w Polsce czy za granicą, publikują książki, które zdobywają nagrody, realizują awanse naukowe, ale to są także wybitni znawcy zagadnień, które badają, często wzywani są do sądów jako eksperci w danych dziedzinach, przygotowują ekspertyzy i opinie, a więc ja absolutnie nie podzielam tej negatywnej opinii o naukowcach. Panie pośle, szanowni państwo, w głowie, by mi nie powstało twierdzić, że naukowcy zatrudnieni na jakimś uniwersytecie są jakimś marginesem. Nie są. Każdy pracownik, historyk z tytułem naukowym, stopniem naukowym legitymuje się dorobkiem i będę bronił pracowników Instytutu Pamięci Narodowej i historyków przed tego typu niesłusznymi zarzutami.

Pan poseł przywołał nazwisko pana dr Siedziaka – książka, która została wydana w Europejskim Centrum Solidarności o Marianie Jurczyku, to jest wszystko prawda, ale to jest tylko połowa tej prawdy, bo druga połowa prawdy jest taka, że pan dr Siedziako niezgodnie z prawem, łamiąc umowę, którą sam podpisał, nie uzyskał zgody pracodawcy na publikację poza Instytutem i zawarł umowę w tajemnicy przed pracodawcą. Wiecie państwo, istnieje jeszcze coś takiego jak etyka w pracy naukowej. Etyka urzędnika państwa polskiego też jest istotna. Ja to postępowanie traktuję jako z gruntu nieetyczne.

Szanowni państwo, „Silni Polską!” jako projekt został zrealizowany przez Biuro Edukacji Narodowej i został on opisany w regulaminie, który był dostępny i klarowny. Ten projekt zasadzał się na tym, aby na terenie Polski powiatowej czy gminnej zachęcić młodzież do zainteresowania się historią swoją najbliższą, a poprzez to zainteresowanie się również historią Polski w XX wieku. Każda grupa była prowadzona przez lidera wyłonionego również przez realizujących projekt „Silni Polską!” i ten projekt jest przede wszystkim projektem realizującym ustawowe zadania Instytutu Pamięci Narodowej, a więc w tym zakresie jest to projekt, który ma uczyć polskiej historii, historii polskiego społeczeństwa w XX wieku, poznawania swojej historii najbliższej i uczenia patriotyzmu. Szanowni państwo, Instytut Pamięci Narodowej to jest wciąż obowiązujący akt prawny, a preambuła jest ideowym uzasadnieniem konieczności powołania Instytutu Pamięci Narodowej. Po ponad 25 latach jego funkcjonowania nic się nie zmieniło. To jest rzecz, którą chciałem bardzo wyraźnie podkreślić.

Jeśli chodzi o Cyfrowych Bohaterów, to ustosunkowaliśmy się do tego w naszym odniesieniu do wystąpienia pokontrolnego. Oczywiście podjęliśmy procedury sprawdzające, czy rzeczywiście to co kontrolerzy Najwyższej Izby Kontroli... Pani poseł słusznie zauważyła, że nie jest ekspertem i ja też nie jestem ekspertem w dziedzinie nowych technologii i nie jestem w stanie stwierdzić, czy to było dobrze wykonane, bo od tego są ci, którzy się na tym znają. W tej naszej odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli piszemy tak: dyrekcja Biura Nowych Technologii wielokrotnie udawadniała w procedurze sprawdzającej kontrolnej, iż odbiory, potwierdzone konkretnymi protokołami, są zgodne z zapisami opisu przedmiotu zamówienia. Są zgodne z opisem przedmiotu zamówienia. Podczas oględzin zaprezentowano aplikację z awatarami, która zapisana jest w formacie .exe. Nie znam się na tym – od tego są fachowcy. Jej działanie oparte jest o wyspecjalizowany komputer, którym IPN dysponuje w strefie nowych technologii w Centralnym Przystanku Historia. Jak wyjaśnialiśmy w piśmie do kontrolerów i jak wskazano w wyjaśnieniach, to komputer jest odpowiedzialny za generowanie awatara, a nie wyświetlacz. My oczywiście podjęliśmy działania, które mają doprowadzić do tego pożądanego stanu, jeśli chodzi o funkcjonowanie tego elementu Biura Nowych Technologii czy Centralnego Przystanku Historia.

Było też pytanie o kwestie magazynowe dystrybucji wydawnictw Instytutu Pamięci Narodowej. Szanowni państwo, jeśli chodzi o tego typu kwestie, to nie wiem skąd pani poseł czerpie informacje, że zalegają jakieś niewyobrażalne egzemplarze w magazynie. Zapraszam na ul. Kłobucką, a bardzo chętnie zaprezentuję pani, jak wygląda magazyn wydawnictw Instytutu Pamięci Narodowej – tam znajduje się to, co jest albo świeżo przywiezione z drukarni i czeka na dystrybucję, albo taka żelazna rezerwa tego, co potrzebujemy na różnego rodzaju wydarzenia organizowane przez Instytut Pamięci Narodowej.

Szanowni państwo, jeżeli spojrzycie państwo na kwestie wykonania budżetu Instytutu Pamięci Narodowej to z roku na rok wzrasta kwota uzyskiwana ze sprzedaży publikacji Instytutu Pamięci Narodowej. Z roku na rok wzrasta. To jest z jednej strony oczywiście wciąż duże zainteresowanie książką drukowaną, ale z drugiej strony dynamicznie wzrasta sprzedaż ebooków czy książek w wersji elektronicznej. Nie ulega więc wątpliwości, że nie ma czegoś takiego jak zaleganie książek w magazynie Instytutu Pamięci Narodowej. Polityka wydawnicza jest racjonalna i oparta o rzeczywiste potrzeby. Ostatni element związany z kwestiami

wydawniczymi – ustawowe regulacje w tej materii uprawniają nas również do przekazywania tych publikacji w formie nieodpłatnej na działania, które zgodne są z misją Instytutu Pamięci Narodowej, a więc jeżeli jakiś podmiot zgłasza się i zgłasza takie zapotrzebowanie, to my odpowiadamy pozytywnie.

Widzę, że pan przewodniczący już pokazuje mi czas, więc na tym może zakończę. Jeżeli nie odpowiedziałem na wszystkie pytania, to skorzystamy ze stenogramu i jeżeli są jakieś konkretne rzeczy, na które jeszcze nie odpowiedziałem, to odpowiemy na piśmie.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Będę bardzo zobowiązany. Bardzo dziękuję. Przechodzimy zatem do przyjęcia sprawozdania Komisji.

Posel Maciej Tomczykiewicz (KO):

Panie przewodniczący, jedno słowo.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Panie pośle, w jakim trybie?

Posel Maciej Tomczykiewicz (KO):

A propos odpowiedzi na piśmie. Na moje pytanie nie było odpowiedzi i na pytanie pani posłanki Królak też nie było odpowiedzi.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Proszę, żebyście państwo skierowali te pytania do sekretariatu. Rozumiem, że pan prezes później na nie odpowie?

Posel Maciej Tomczykiewicz (KO):

Panie przewodniczący, proponuję, żeby na wszystkie pytania, które tutaj padły była odpowiedź na piśmie.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Dobrze. Zobowiążę sekretariat do uzyskania od pana prezesa informacji.

Zastępca prezesa IPN Karol Polejowski:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, na wszystkie pytania oczywiście odpowiemy.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Bardzo dziękuję. Zatem przechodzimy do przyjęcia sprawozdania Komisji. Głosowanie nad przyjęciem informacji prowadzimy osobno za każdy rok sprawozdawczy. Czy wszyscy posłowie są gotowi do głosowania? Bardzo proszę o przygotowanie kart do głosowania i zalogowanie się do systemu. Jeżeli państwo posłowie są gotowi, to przechodzimy do głosowania nad informacją za rok 2023.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem informacji za rok 2023 zawartej w druku nr 365? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Bardzo proszę o wyświetlenie wyników. Głosowało 16 posłów: za było 4 posłów, przeciw było 12 posłów, nikt się nie wstrzymał.

Szanowni państwo, stwierdzam, że Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka zagłosowała przeciw przyjęciu informacji za rok 2023.

Przechodzimy do głosowania nad informacją za rok 2024.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem informacji za rok 2024, zawartej w druku nr 1223. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy posłowie zagłosowali? Bardzo proszę o wyświetlenie wyników. Głosowało 16 posłów: za było 4 posłów, przeciw było 12 posłów, nikt się nie wstrzymał.

Stwierdzam, że Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka również zaproponuje Sejmowi odrzucenie informacji za rok 2024.

Pozostaje nam wybór sprawozdawcy Komisji. Zgłaszam panią poseł Królak. Czy pani poseł wyraża zgodę?

Posel Katarzyna Królak (KO):

Tak.

Przewodniczący poseł Patryk Jaskulski (KO):

Tym samym wybraliśmy panią poseł do sprawozdania obu sprawozdań. Bardzo państwu dziękuję za sprawne przeprowadzenie Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo dziękuję, panie prezesie.

Zastępca prezesa IPN Karol Polejowski:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Dziękuję państwu.